קז: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

בחברון מלך שבע שנים ובירושלים שלשים ושלשה חדשים. מדהכא משיב להו וכאידך קרא לא משיב להו ס"מ לא היה מלכותו שלימה שנצטרע אותן ו' חדשים: ה"ג **אכל כחיי כנך אני מודיע** ולא גרסינן **לך: ל"ד רגנום.** כין תפלה תמנה ועמה איכא כ"ד: **וילך אליעא דמשק להיכא אזל: שואכא.** מגנהת מתכת בלא נגיעה כעין אותה שלוחין קלאמנים"ס בלע"ז ועל ידי אותה אכן העמיד עגלים של ירבעם כאוור: **רבנן דחה מקמיה.** התלמידים דחה מיסיכתו של אליעא: **לר ממנו:** מכלל דעד האידנא לא הוה לר: **הואל וקח.** השבע שאליעא שלמך: **ויפלר כו.** גחזי: **הנח לקחם אם הכסף והכגדים וגו'.** שמנה דברים קא משיב בהאי קרא: **וגחזי מי שקל כולי האי.** מנעמן כסף וכגדים הוא דשקל דכתיב וילר כברים וגו': **אוסף שנה.** היה אליעא עוסק בפרק שמונה שרצים אמר לו הגיע עת ליטול שכר פרק שמונה שרצים שעסקתי וכו' ולהכי כתב בהאי קרא שמנה דברים כנגד אותו פרק כלומר בכסף ובגדים שקבלת ממנו מנעמן שכור אתה לקנות דברים הללו להיותם לך שכר שמונה שרצים: **ילר.** תאותו אם מרמיקה ממנו לגמרי ממעט ישיבת עולם ואם מקרבה לגמרי בא לידי איסור שאינו יכול לכבוש ילרו מדבר עבירה: **תיגוק ואשר.** דעתן קלה ואם תדמה אותם מטולדן מן העולם: **תלה.** חד. תליו תרי. אשר יומת בו תלת: **בעא רחמי דלהוי חולשא.** כדי שיהא פנאי לבניו לבא כל אחד ואחד ממקומו להיות עליו בשעת מיתה שכיון שרואין שנפל למטה יודעין שימות ומתקנין ובאין: **מתפיס.** מתרפא: **מתני' לא ידון רוחי לא דין ולא רוח.** שאין עומדין בדין ואין להם רוח להיות עם הנדיקים שם להם חלק: **ויפץ ה' אותם ומשם הפילם.** ויפץ בעולם הזה ומשם הפילם בעולם הבא: **אלו ואלו.** מנשי דור המבול ואנשי סדום ובאחרא פליג ר' נחמיה: רשעים

בחברון מלך שבע שנים ובירושלים מלך שלשים ושלש שנים וכתיב [1]בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים וגו' והני ששה חדשים לא קחשיב ש"מ נצטרע [2]אמר לפניו רבש"ע מחול לי על אותו עון מחול לך [3]עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני א"ל בחייך איני מודיע אבל אני מודיע בחיי שלמה בנך [4]בשעה שבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכנים ארון לבית קדשי הקדשים דבקו שערים זה בזה אמר עשרים וארבעה רננות ולא נענה אמר [5]שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה ונאמר [6]שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה [7]ולא נענה כיון שאמר [8]ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דויד עבדך מיד נענה באותה שעה נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדירה וידעו כל ישראל שמחל לו הקב"ה על אותו העון גחזי דכתיב [9]וילך אלישע דמשק להיכא אזל [10]א"ר יוחנן שהלך להחזיר גחזי בתשובה ולא חזר אמר לו חזור בך אמר לו כך מקובלני ממך [11]החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה מאי עבד איכא דאמרי אבן שואבת תלה לחטאת ירבעם והעמידה בין שמים לארץ ואיכא דאמרי שם חקק בפיה והיתה מכרזת ואומרת אנכי ולא יהיה לך וא"ד רבנן דחה מקמיה שנאמר [12]ויאמרו בני הנביאים אל אלישע הנה [נא] המקום אשר אנחנו יושבים שם לפניך צר ממנו מכלל דעד השתא לא הוו (פיישי) [צר] [13]תנו רבנן לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידים [14] גחזי דכתיב [15]ויאמר נעמן הואל [16]וקח ככרים (ויפצר) [ויפרץ] בו ויצר כברים כסף וגו' ויאמר אליו אלישע מאין גחזי ויאמר לא הלך עבדך אנה ואנה ויאמר אליו לא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות ומי שקל כולי האי כסף ובגדים הוא דשקל אמר רבי יצחק באותה שעה היה אלישע יושב ודורש בשמונה שרצים נעמן שר צבא מלך ארם היה מצורע אמרה ליה ההיא רביתא דאישתבאי מארעא ישראל אי אולת לגבי אלישע מסי לך כי אתא א"ל זיל טבול בירדן א"ל אחוכי קא מחייכת בי אמרי ליה הנהו דהוו בהדיה מאי נפקא לך מינה זיל נסי אזל וטבל בירדנא ואיתסי אתא אייתי ליה כל הני דנקיט לא צבי לקבולי מיניה גחזי איפטר מקמיה אלישע אזל שקל מאי דשקל ואפקיד כי אתא חזייה אלישע לצרעת דהוה פרחא עיליה רישיה א"ל רשע הגיע עת ליטול שכר שמנה שרצים וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך עד עולם ויצא מלפניו מצורע כשלג: [17]וארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער אמר ר' יוחנן גחזי ושלשה בניו: [18]רבי יהושע בן פרחיה מאי הוא כדקטלינהו ינאי מלכא לרבנן אזל רבי יהושע בן פרחיה וישו לאלכסנדריא של מצרים כי הוה שלמא שלח לי' שמעון בן שטח מיני ירושלים עיר הקודש ליכי אלכסנדריא של מצרים אחותי בעלי שרוי בתוכך ואנכי יושבת שוממה קם אתא ואתרמי לי' ההוא אושפיזא עבדו לי' יקרא טובא אמר כמה יפה אכסניא זו אמר לי' רבי עיניה טרוטות אמר לי' רשע בכך אתה עוסק אפיק ארבע מאה שיפורי ושמתיה אתא לקמיה כמה זמנין אמר לי' קבלן לא הוה קא משגח ביה יומא חד הוה קא קרי קריאת שמע אתא לקמיה סבר לקבולי אחוי לי' בידיה הוא סבר מידחא דחי לי' אזל זקף לבינתא והשתחוה לה אמר ליה הדר בך אמר ליה כך מקובלני ממך כל החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה [19] ואמר מר ישו הנוצרי כישף והסית והדיח את ישראל [20]: תניא [21]א"ר שמעון בן אלעזר יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת [22]ת"ר ג' חלאים חלה אלישע אחד שגירה דובים בתינוקות ואחד שדחפו לגחזי בשתי ידים ואחד שמת בו [שנא'] [23]ואלישע חלה את חליו וגו'] [24]עד אברהם לא היה זקנה כל דחזי לאברהם אמר האי יצחק כל דחזי ליצחק אמר האי אברהם [25]בעא אברהם רחמי דליהוי ליה זקנה שנאמר [26]ואברהם זקן בא בימים עד יעקב לא הוה חולשא בעא רחמי והוה חולשא שנאמר [27]ויאמר יוסף הנה אביך חולה עד אלישע לא הוה איניש חליש [28]דמיתפח ואתא אלישע ובעא רחמי ואיתפח שנא' ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו [29]: **מתני'** דור המבול אין להם חלק לעולה"ב ואין עומדין בדין שנא' [30]לא ידון רוחי באדם לעולם לא דין ולא רוח דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא שנאמר [31]ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ [32](וכתיב ומשם הפיצם) ויפץ ה' אותם בעוה"ז ומשם הפיצם ה' לעולם הבא אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא שנא' [33]ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד רעים בעולם הזה וחטאים לעולם הבא אבל עומדין בדין ר' נחמיה אומר אלו ואלו אין עומדין בדין שנאמר [34]על כן לא יקומו רשעים

נעולם הזה (שם). יצר. של תאמים מקרבני כימין, שלא יקון כפריה ורביה, וכן תינוק, כן יכרת ויאבד מה עצמו, ואשה. לף היא דעתה קלה ואם ילדפיה מלא לתרכית רפה (שם). אחד שגירה דובים. כעון שגירה דובים כתינוקות (שם). חלה את חליו אשר ימות בו. מכלל דתלה עוד שלא מת כו (ב"מ פ.) לו: תלה חד, לת חליו תרי ומת אשר ימות כו (תוספ' חז.). בעא אברהם רחמי. כדי שיכירו כיו וכין כנו (ב"מ פ.). בעא רחמי והוה חולשא. שיחלה חדש לפני מיתו וילוה לביתו (שם). ואתפח. ונתרפא (שם).

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ד מהל' תשובה הלכה ח:

תורה אור השלם

1. בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלִַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה:
שמואל ב ב ה:
2. עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְיָ עֲזַרְתָּנִי וְנִחַמְתָּנִי: תהלים פו יז
3. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה:
תהלים כד ז-ח
4. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:
תהלים כד ט-י
5. יְיָ אֱלֹהִים אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זְכֹרָה לַחֲסָדֵי דָוִיד עַבְדֶּךָ:
דברי הימים ב ו מב
6. וַיָּבֹא אֲלִישָׁע דַּמֶּשֶׂק וּבֶן הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם חֹלֶה וַיֻּגַּד לוֹ לֵאמֹר בָּא אִישׁ הָאֱלֹהִים עַד הֵנָּה:
מלכים ב ח ז
7. וַיֹּאמְרוּ בְנֵי הַנְּבִיאִים אֶל אֱלִישָׁע הִנֵּה נָא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צָר מִמֶּנּוּ: מלכים ב ו א
8. וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוֹאֵל קַח כִּכָּרַיִם וַיִּפְרָץ בּוֹ וַיִּצֹר כִּכָּרַיִם כֶּסֶף בִּשְׁנֵי חֲרִיטִים וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל שְׁנֵי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ לְפָנָיו: וַיָּבֹא אֶל הָעֵפֶל וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בַּבָּיִת וַיְשַׁלַּח אֶת הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ: וְהוּא בָא וַיַּעֲמֹד אֶל אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע מֵאַיִן גֵּחֲזִי וַיֹּאמֶר לֹא הָלַךְ עַבְדְּךָ אָנָה וָאָנָה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא לִבִּי הָלַךְ כַּאֲשֶׁר הָפַךְ אִישׁ מֵעַל מֶרְכַּבְתּוֹ לִקְרָאתֶךָ הֲעֵת לָקַחַת אֶת הַכֶּסֶף וְלָקַחַת בְּגָדִים וְזֵיתִים וְכְרָמִים וְצֹאן וּבָקָר וְעֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת: וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזַרְעֶךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג:
מלכים ב ה כג-כז
9. וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ מְצֹרָעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים פֹּה עַד מָתְנוּ: מלכים ב ז ג
10. וְאֱלִישָׁע חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וּיֹרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְךְּ עַל פָּנָיו וַיֹּאמֵר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו: מלכים ב יג יד
11. וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל:
בראשית כד א
12. וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת מְנַשֶּׁה וְאֶת אֶפְרָיִם: בראשית מח א
13. וַיָּמָת יְיָ לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה: בראשית ו ג
14. וַיִּפַּץ יְיָ אֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיֶּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר: בראשית יא ח
15. וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיְיָ מְאֹד: בראשית יג יג
16. עַל כֵּן לֹא יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צַדִּיקִים: תהלים א ה

מסורת הש"ס

א) שבת ל. ע"ש, ב) שם מו"ק ט., ג) לקן זה לשון המקבל וכך הוא לשון המקבל ויכא אליעא (מ"ב מ') וגו' ועי' רש"ל כמ"ש, ד) סוטה מז. (ע"ש), ה) [יומא פז.], ו) סוטה מז., ז) ולא כר' יהושע בן פרחיה שבתחילו ליטו הגולגי בשתי ידים (הוספתו ע"י הלמודה ויעקב מלן עפ"י ויליאלה ר"פ וס"ל), ח) בקרא קח, ט) מכלן עד אח ישראל הוספתו ע"י הלמודה והוספתן ע"פ ויליאלה ר"פ וס"ל, י) [מכות פ"ב מ"ר"ס], כ) לעיל מג., ל) [שמחות פ"ב סוטה מז.], מ) [סוטה מז.], נ) [ב"מ פז.], ס) [לדעת הערוך כערך תמה גרס הכא ואיתפח כמו כמתון], ע) [מכלל דתלה חלי אחריתא כך איתפח כב"מ פז.], פ) [כמדר המעבה ניגן], צ) יעלי מלכת. כהן גדול היה וקבל כולנו רבנן במסכת קידושין [סו.]: שמעון בן שטח. אחי שאמו של יעלי המלך במסכת ברכות [מח.] וכתו לא ברח: מרוטות. ענוגות: אחוי ליה. רבי יהושע בן פרחיה כיליה דלקבלוה: (ס"ש והוספתו ע"י הלמודה).

לעזי רש"י

קלאמנים"ס [ימנ"ט]. מגנט, אבן-שואבת.

מוסף רש"י

מחזול לי על אותו עון. דכת שבע שבת ל.). **דבקו שערים.** של בית קדשי הקדשים (שם) שדבקו מלליהן. אלה הקב"ה לבנין שלמה לידי כך שיהא מוכיר שם דוד אביו ויפתחהו כדי להודיע לכל העולם שמחל עון של כח שבע (חו"ק ם. מכות"). **שבע עשרים וארבעה רננות.** נאותה תפלה כוועמוד שלמה מיסה כ"ד בין תפלה רנה ותחנה, ומלן דמפרש כ"ד רננות הייטו בין י"ח ברכות ושבה התענית, מיטו אלא טוענה, דתפלת י"ח שבתי בימי שלמה לא מתקין, ישוד דאמר בתפלת השחר (ברכות כט.) בהדיא הני כ"ד התעניות כנגד מי, מ"ב מגיפה (לפיכנו ר' מלבי) כנגד כ"ד רננות שאמר שלמה, אלמא כ"ד רננות לאו הייטו כ"ד ברכות התענית (תו"ק ם. מכות"י וכביי"ז שבת שם). **שונאי דוד.** מצפתם שאול, שמעי וכיוצא בו (שבת שם). **החוטא ומחטיא את הרבים** אין מספיקין בידו לעשות תשובה. שלא יהא הוא בגן עדן יתלמידיו בגיהנם, שנאמר (משלי כח) אדם עשוק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו (אבות פ"ה מי"ח). **אבן שואבת.** שמגנהת את המתכת מן הארץ ומעמידתו באויר, וע"י אותו אבן העמיד את העגלים של ירבעם באויר (תוספ' חז.). **רבנן דחה מקמיה.** דיחה היה את התלמידים מפני אליעא בהיותו מדבר לפניו, דהמיב לאחר שפירם ממנו המקום אשר אנחנו יושבים, בית המדרש של רבנן, לר ממנו, שנתוספו התלמידים שהיה אחר דיחה (שם). **ומי שקל כולי האי.** בהאי קרא מתיב שמנה דברים, כסף וכגדים ולא וקבר ועבדים ושפחות וזיתים וכרמים (שם). **כסף ובגדים הוא דשקל.** כתביב וילר כברים כסף בשני חריטים ושתי חליפות בגדים (שם). **בשמונה שרצים.** בפרק שמנה שרצים (שם). **הגיע עת ליטול שכר.** מתרגם אל יתמכו בו כוור יטים לא יתמכו בו (שבת ל.). **אחוי ליה.** לא יכלו לקבלו מפני שהיה מלך (מ"ב מ'). **ויפץ ה' אותם.** בעוה"ז (ב"מ פ.). **בעא אברהם רחמי.** כדי שיכירו כיו וכין כנו (ב"מ פ.). **בעא רחמי והוה חולשא.** שיחלה חדש לפני מיתו וילוה לביתו (שם). **ואתפח.** ונתרפא (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com